

МИРЈАНА КОСТИЋ ГОЛУБИЧИЋ*
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за славистику

ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ ПОЉСКО-СРПСКЕ ИНТЕРФЕРЕНЦИЈЕ

Предмет овога рада јесте негативна интерференција, која због специфичности односа између формалне и семантичке равни код лексема двају словенских језика често бива предмет интересовања језичких стручњака. Неоспорна је чињеница да у пољском и српском језичком систему постоји одређени број лексема са идентичном формом чија је семантика различита, и да управо такве лексеме доводе до најчешћег типа грешака у међујезичкој комуникацији. Посебно је питање назива оваквих лексема, па самим тим и дефинисање саме појаве. Рад показује начине трагања за најадекватнијим термином.

Кључне речи: хомонимија, међујезички хомоними, интерференција, интерференти

Mirjana Kostić Golubičić

CONTRIBUTION TO THE STUDY OF POLISH-SERBIAN INTERFERENCE

Subject of this paper is the negative interference caused by the specific relations between formal and semantic plane related to the lexemes of two Slavic languages and because of that is often the issue of language experts study. It is well known fact that in Polish and Serbian language system exists some number of the lexemes with identical forms and with different semantic. These exact lexemes frequently cause usual types of mistakes in the interlingual conversation. Special problems arise from the names of these lexemes and as a consequence of this problem, definition of this issue is also problematic. This paper presents attempts for finding the most adequate name for this phenomenon.

Key words: homonymy, semantic, formal, conversation, mistake, interference

* zoran.golubicic@gmail.com

Међу многим областима језика које су биле предмет интересовања нашег значајног русисте, професора Богољуба Станковића, неколико радова посвећено је проблемима интерференције¹. Будући да се професор Станковић у својим радовима бавио проблемима везаним не само за истраживања у области русистике, него и славистике у најширем смислу, желели смо да једну од тема које су привукле његову пажњу представимо као прилог релативно малобројним радовима у области пољско-српских језичких односа.

Формално идентичне а семантички различите лексеме два сродна језика појављују се као интересантан феномен, и с обзиром на тај свој асиметрични однос облика и значења представљају погодну грађу за детаљна лингвистичка истраживања. Највећа могућа сличност у оба лика, и графичком и аудитивном, а истовремена различитост значења, често бивају камен спотицања у комуникацији, па зато овакве међујезичке парове третирамо као могућу и вероватну опасност од неспоразума у процесу комуникације. Велики број формално истоветних а семантички различитих лексема у пољском и српском језичком систему свакако је чињеница која се не може пренебрегнути. Ови случајеви могу представљати проблем, прво, у самом процесу учења страног језика, затим приликом усменог и писменог превођења, као и у обичној свакодневnoj комуникацији. Узроке настанка погрешних асоцијација није могуће објаснити само лингвистички, они су много дубљи и представљају резултат деловања људске психе. Језик је само средство изражавања наших мисли и нашег поимања света, па се могућност стварања погрешних, али не и произвољних асоцијација као крајњи резултат многих претходних процеса испољава управо у језику и кроз језик. То је примећено још у најстарије доба. Дискусије које су се водиле у античко доба у старој Грчкој између аналогиста и аномалиста, при чему су ови први сматрали да су идентичне форме са различитим значењем (значењима) доказ језичког богатства, а ови други да такве лексеме сведоче о несавршенству

¹ Интерференција у предикатским синтагмама руског и српскохрватског језика. – Београд : Филолошки факултет, 1979. – 235 стр. – (Монографије ; књ. 49); Interpretacija interferencije u lingvistici i lingvometodici // Strani jezici. – ISSN 0351–0840. – 3 (1975), str. 167–175; Интерференција сербскохрватског језика при изученији руских инфинитивних конструкција // Програма међународној конференцији предавача руског језика у Чехословачкој : тезиси доклада и саопштења. – Прага, 1975. – Стр. 90–91; Интерференција сербскохрватског језика при изученији руских инфинитивних конструкција // Бугарска русистика. – ISSN 0323–9160. – 2 (1976), стр. 28–30; Интерференција сербскохрватског језика при изученији руских инфинитивних конструкција // Ruština v teoriji a v praxi. – Praha, 1976. – Стр. 125–130; Интерференција сербскохрватског језика при овладенији руским двусиставним глагољним предлозима // III Међународни симпозиум на тему лингвистичке и методичке проблеме интерференције : тезиси и саопштења. – В. Тырново, 1979. – Стр. 145–146 [приказ].

језика, чини нам се да су одредиле и данашње ставове о овој језичкој појави. Известан број лингвиста сматра да ту појаву треба посматрати искључиво кроз призму примењене лингвистике. Стога се у словенској лингвистици може наћи доста радова посвећених примерима из глото-дидактичке и преводилачке праксе. У овом раду ми ћемо се, међутим, више окренути теоријским размишљањима о томе шта би, заправо, била суштина ове појаве и како би се пронашао прецизнији назив за овакве лексеме. Зато би се овај рад могао представити и као покушај терминолошког одређења појаве за сада углавном познате као *међујезичка хомонимија*.

Сам појам хомонимије и хомонимичности преузет је из једнојезичке равни. Настанак хомонимског облика најчешће се везује за распад полисемних структура. На међујезичкој равни, дакле, реч је о већ завршеним процесима, па лексеме из два независна језичка система делују на исти начин као што делују фонеме неједнаке по звучности када се нађу непосредно једна уз другу: надјачава она моћнија, па тако имамо прогресивну или регресивну асимилацију по звучности. Код такозване међујезичке хомонимије реч је, међутим, управо у «једнакости», и то у једнакости форме, и такође надјачава моћнији – у овом случају матерњи језик. Ово је један од примера када сродан (или блискосродан) језик не представља фактор који мотивише комуникацију, него фактор који својим негативним деловањем чак одмаже међусобној комуникацији².

На међујезичком плану, када су у питању разнозначни облици хомонимског типа, јављају се нека кључна питања као што су, на пример: постоје ли у двама језицима два потпуно идентична облика, или: да ли је могуће тачно дефинисати појам максималне сличности. Са тим у вези поставља се као једно од кључних питања и питање терминологије, које, чини се, још увек није решено на задовољавајући начин. Лутања у погледу терминолошког одређења настала су као последица чињенице да је на међујезичкој равни, тј. код два језика у контакту, скоро немогуће наћи два формално идентична облика (идентична у сваком погледу). Међутим, оно што пада у очи, нарочито када је реч о сродним језицима, јесте велики број речи са максимално сличним гласовним склопом и/или графичким обликом. Овакве облике требало је некако назвати, па се у тим покушајима пошло од једнојезичке равни у којој се они називају хомонимима. Пратећи научну историју питања, приметили смо да се први помен термина „међујезички хомоними“ јавља у чланку пољског лингвисте З. Гросбарта 1958. године насловљеном управо тако, под на-

² Станковић Б., Близкородственность как мотивирующий фактор обучения русскому языку в инославянской среде // Русский язык за рубежом. ISSN 0036–0384. – 2 (1998), стр. 105–107.

водницима: „О 'межъязычных омонимах' ”, у коме он наводи да „такие слова известный советский поэт и переводчик Ф. М. Рыльский предложил назвать межъязычными омонимами”³.

Четири године касније чешки лингвиста Ј. Влчек, бавећи се проучавањем лексичких система словенских језика, у свом чланку „K problematice rusko-české homonymie” наводи да „в словарном составе чешского языка имеется часть лексики, которая встречается и в русском языке, но при определенном фонетическом и графическом сходстве она отличается в обоих языках совсем другим лексическим значением”⁴. Влчеков чланак садржи резиме на руском језику у коме аутор истиче да речи, блиске или идентичне по звучању, а различите по значењу у два или више језика „принято называть межъязыковыми омонимами”⁵. И сам наслов резимеа гласи: „К проблематике так называемой русско-чешской омонимии”, што нам указује на чињеницу да се у то време ниједан од два члана паронимског пара *межъязычные омонимы* : *межъязыковые омонимы* још није био стабилизовао.

У протеклих педесет година, поред овога термина који се, у недостатку бољег, у лексиколошким истраживањима најчешће може срести, појавило се још неколико, што сведочи о томе да ни термин *међујезички хомоними*, који подразумева трансфер појма *хомонимија* са унутарјезичког на међујезички план, није потпуно адекватан ако имамо у виду неслагања лингвиста у вези са овим питањем.

Бугарска полонисткиња М. Карпачева, бавећи се теоријским разматрањем међујезичке хомонимије, у свом чланку из 1985. године у вези са терминологијом каже: „Dotychczas na określenie omawianego zjawiska używano z jednej strony terminu złożonego 'homonomia międzyjęzykowa', z drugiej zaś określenia opisowego 'wyrazy o podobnym brzmieniu a odmiennym znaczeniu'. Jednakże termin 'homonomia' łączy się z pojęciem identyczności form w obrębie jednego języka. Naszym zdaniem, ze względu na fakt, iż języki mają różne systemy fonologiczne oraz że wyrazy dwóch języków o identycznej formie są bardzo rzadkie, można mówić jedynie o formalnej zbieżności takich wyrazów. W tym celu dla oznaczenia zjawiska występowania wyrazów różnych języków o zbieżnej formie a odmiennym znaczeniu wprowadzamy termin aproksymacja, a na oznaczenie takich wyrazów – termin aproksymat (łac. approximatio = zbliżanie się >

³ Grosbart Z., „О 'межъязычных омонимах' ”, „Язык росыјски”, № 6, Warszawa 1958, стр. 51.

⁴ Vlček J., K problematice rusko-české homonymie, „Slavica Pragensia” IV, Acta Universitatis Carolinae, Philologica 3, Praha 1962, стр. 473.

⁵ Исто.

przybliżenie, ujęcie czego w sposób niezupełnie ścisły)”⁶. Неколико година касније иста ауторка потврђује своје ставове у чланку „Апроксимација и апроксиматични речници”⁷, а у коауторству са Х. Симеоновом и Е. Токажем објављује и речник пољско-бугарских апроксимата⁸. За овај термин залаже се и П. Баракова у чланку „За бългaро-сърбохърватските апроксимати”, подразумевајући под апроксиматама ”слова или форми двух языков, сходные или формально одинаковые, но имеющие различное или даже диаметрально противоположное значение”⁹.

Међу представницима бугарске лингвистике има, међутим, и друкчијих схватања. Б. Парашкевов, на пример, који је 1978. године објавио чланак под насловом „Јавлението хетеросемија”, утицао је на представнике српске и руске лингвистике П. Пипера и Г. Г. Тјапко да у уводном делу коауторског рада „Прспект ’Дифференциалног руско-сербскохорватског словаря’ ложных эквивалентов” наведу његово схватање, истичући да „явление гетеросемии понимается им как наличие разных значений в этимологически тождественных словах в разных подсистемах одного языка (диалекты, социолекты) или в разных языковых системах”¹⁰. Излажући своје ставове у погледу терминологије, аутори подвлаче следеће: „Выявление гетеросемии является по Парашкевову основным критерием отбора и описания ложных эквивалентов сопоставляемых языков. Слова двух языков, связанные между собой отношением гетеросемии, являются по отношению друг к другу гетеронимами (по аналогии с терминами омонимы, паронимы мы выделяем гетеронимы)”¹¹

Свестан чињенице да у двама различитим језичким системима није могуће пронаћи облике који имају потпуно идентичну форму, пољски германиста Р. Липчук, аутор „Малог речника немачко-пољских таутонима” и неколико теоријских радова из ове области, за оне речи чија формална сличност може довести до тога да се оне почну схватати и као семантички еквиваленти, предлаже термин *шаушоними* (од грчких речи

⁶ Карпачева М., Апроксимати – wyrazy różnych języków o podobnej formie a odmiennym znaczeniu (na przykładzie języka polskiego i bułgarskiego), „Rocznik Slawistyczny”, t. XLV, cz. 1, Kraków 1985, стр. 46.

⁷ Кърпачева М., Апроксимација и апроксиматични речници, „Български език”, кн. 4, София 1991, стр. 379-389.

⁸ Карпачева М., Symeonowa Ch., Tokarz E., Pułapki leksykalne. Słownik aproksymatów polsko-bułgarskich, Katowice 1994.

⁹ Баракова П., За бългaро-сърбохърватските апроксимати, ”Съпоставително езикознание”, XIII, 4-5, 1988, стр. 51.

¹⁰ Пипер П., Тјапко Г. Г., Прспект „Дифференциалног руско-сербскохорватског словаря” ложных эквивалентов (рукопись), стр. 15.

¹¹ Исто, стр. 16.

táuta/tautó од tò autó – исто и óнума од óнома – име), сматрајући га погоднијим термином од термина хомоним када је реч о међујезичком плану¹²

Још један термин који садржи одређење „међујезички” налазимо код неких представника руске лингвистике: термин *међујезички аналојеми* (*аналози, аналојизми*) срећемо код К. Х. М. Готлиба (К. Г. М. Gotlib) (междузязычне аналогизми)¹³, а употребљава га и О. В. Коваль-Костинска (О. В. Коваль Костинская)¹⁴. Већ поменути пољски лингвиста З. Гросбарт, поред термина *междузязычные омонимы*,¹⁵ употребљава и термине *међујезичка квази-еквиваленција* (пољ. *falsi-ekwiwalencja międzyjęzykowa*)¹⁶ и *међујезичка хетеросемија* (пољ. *heterosemia międzyjęzykowa*)¹⁷. У употреби су и термини из немачког (*irreführende Fremdwörter*)¹⁸, енглеског (*misleading words* и *false friends*)¹⁹ и француског (*pieges du vocabulaire*)²⁰. Представница бугарске лингвистике Х. Симеонова, осим термина *ајроксиматје* из 1988. године, употребљавала је и бугарски термин *лексикални усјоредици*²¹. Пољски слависта Е. Токаж увео је деведесетих година термин *pułapki leksykalne* (лексичке замке)²².

¹² Lipczuk R., *Mały słownik tautonomów niemiecko-polskich*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1990.

¹³ Gotlib K. G. M., *Междузязычные аналогизмы французского происхождения в немецком и русском языках*, Томск 1966.

¹⁴ Коваль-Костинская О. В., *Стилистическое использование омонимов*, Киев 1984 (рукопись) – податак преузет од М. Радић-Дугоњић.

¹⁵ Grosbart Z., О „междузязычных омонимах”, *Język rosyjski*, № 6, Warszawa 1958; Grosbart Z., О русских и польских словах близких по звучанию и разных по значению („междузязычные омонимы”), *Материалы третьего международного семинара преподавателей русского языка стран социализма*, Москва 1962.

¹⁶ Grosbart Z., *Problem mylących podobieństw międzyjęzykowych. Próba definicji i poszukiwania terminologiczne*. *Acta Universitatis Lodziensis. Filia Litteraria*, 9, 1982.

¹⁷ Grosbart Z., *Heterosemia międzyjęzykowa, czyli skutki nadmiernego zaufania do intuicji translatorskiej. Wielojęzyczność literatury i problemy przekładu artystycznego*, Warszawa-Gdańsk-Kraków-Łódź, 1984.

¹⁸ Lotko E., *Zrádná slova v polštině a češtině. (Lexikologický pohled a slovník)*. Votobia. Olomouc, 1992.

¹⁹ Акуленко В. В., *Англо-русский и русско-английский словарь „ложных друзей переводчика”*, Советская энциклопедия, Москва, 1969.

²⁰ Dupont L., *Les pièges du vocabulaire italien*, Genève, 1965.

²¹ Симеонова Х., *Полско-български лексикални усјоредици. Trzyście wieków Bułgarii. Materiały polsko-bułgarskiej sesji naukowej 28-30 X 1981*, Wrocław.

²² Karpaczewa M., Symeonowa Ch., Tokarz E., *Pułapki leksykalne: słownik aproksymatów polsko-bułgarskich*, Katowice : Śląsk, 1994. Tokarz E., *Pułapki leksykalne: słownik aproksymatów polsko-chorwackich*, Katowice : Śląsk, 1998. Tokarz E., *Pułapki leksykalne: słownik aproksymatów polsko-słoweńskich*, Katowice : Śląsk, 1999.

У пољској лингвистици налазимо још два термина: *pozorne odpowiedniki*²³ и *złudne odpowiedniki*²⁴. У чешкој и словачкој лингвистици налазимо и на термин *zdrádná slova/zdradné slová* (пољ. *zdradliwe wyrazy*)²⁵. У потрази за задовољавајућим термином, З. Гросбарт је давао и описне дефиниције типа *mylące podobieństwa językowe, relacje mylących podobieństw międzyjęzykowych*; код И. Козјелског²⁶ и З. Гросбарта²⁷ те дефиниције налазимо у називу речника и наслову чланка, а у коауторском раду из деведесетих година М. Шалек (М. Szałek) и Ј. Нечас (Ј. Nečas) опет се враћају на традиционалне и свима јасне, али лингвистички очигледно неприхватљиве због недовољне егзактности описне дефиниције типа: *wyrazy o podobnym brzmieniu a odmiennym znaczeniu*, или: *wyrazy o identycznym lub podobnym brzmieniu oraz wyrazy o identycznym lub podobnym zapisie, lecz o odmiennym znaczeniu*²⁸.

У немогућности да пронађу најадекватнији термин, а у намери да постојећу појаву код језика у контакту некако назову, многи лингвисти налазе излаз у термину *паронимија* и *пароним* (грч. *παρόνομος* од *παρά* – код, покрај, уз, према и *νόμος* од *νόμος* – име). Присталице термина *међујезички пароними* свесни су условности и таквог решења. Из тог разлога, на пример, Љ. Поповић, пишући о украјинско-српскохрватској међујезичкој паронимији, истиче следеће: „Неопходно је напоменути да нешто шире од уобичајеног схватања интерпретирамо термин међујезичка паронимија”²⁹. Прихватајући и термин *међујезички пароними*, поједини лингвисти не искључују употребу термина *међујезички хомоними*, па у њиховим теоријским радовима егзистирају паралелно оба термина. М. Радић-Дугоњић у својој докторској дисертацији „Међујезички хомоними и пароними у руском и српскохрватском језику” у вези са термилошким проблемом каже: „Превагнула је традиција, па смо

²³ Zaręba L., Polskie awantura i francuskie aventure. Studium kontrastywne. Poradnik Językowy nr 1, 1980.

²⁴ Ове термине користе О. А. Војтасјевич (О. А. Wojtasiewicz) и З. Гросбарт.

²⁵ Овај термин користе чешки лингвисти О. Радина (О. Radina), Е. Лотко (Е. Lotko) и Ј. Хладки (Ј. Hladký), а у словачкој лингвистици М. Панчикова (М. Pančiková).

²⁶ Kozielski I., Słownik wyrazów o podobnym brzmieniu a odmiennym znaczeniu w języku rosyjskim i polskim. Warszawa 1959.

²⁷ Grosbart Z., Problem mylących podobieństw międzyjęzykowych. Próba definicji i poszukiwania terminologiczne. Acta Universitatis Lodzianis. Filia Litteraria, 9, 1982.

²⁸ Szałek M., Nečas J., Czesko-polska homonimia. Czesko-polski słownik wyrazów o identycznym lub podobnym brzmieniu oraz wyrazów o identycznym lub podobnym zapisie, lecz o odmiennym znaczeniu. Poznań 1993.

²⁹ Поповић Љ., О украјинско-српскохрватској међујезичкој паронимији, Живи језици”, XXXIII, 1–4, 1991, стр. 75.

остали на томе да ову јединствену категорију назовемо онако како су чинили многи пре нас – међујезички хомоними и пароними”³⁰.

У раду под насловом „Међујезичка паронимија у систему категоријалних појмова конфронтативне лексикологије”, П. Пипер истиче недостатке свих до сада постојећих термина који се односе на формално сличне речи са различитим значењем у разним језицима и питање термина везује пре свега за различите приступе овој међујезичкој појави. Будући да се ради о појави са дивергентним односом форме и садржине, предност се може дати само једној од њих. Уколико је форма у првом плану, П. Пипер предлаже следеће термине: за формалне еквиваленте – термин *међујезички хомоними*, за формалну јако изражену сличност – *међујезички пароними*; ако полазну тачку представља лексичка семантика, терминолошка решења су следећа: *међујезичка хомосемија*, *међујезичка хетеросемија*, *међујезичка паросемија* или *међујезичка антисемија*³¹.

Ако покушамо да анализирамо терминолошки апарат, видећемо да се сва досад понуђена терминолошка решења заснивају било на форми, било на семантици као полазној тачки. За предложене термине *шаушоним* и *апроксиматива* (тауто- се дефинише на следећи начин: први део сложених речи са значењем: исто; апроксимативан [лат. *approximativus*] приближан, отприлике одређен) очигледно је да полазиште представља формална страна; за термин *хетероним* (дефиниција из Симеоновог Речника лингвистичких назива: *heteronim* грч. *héteros* + *ónoma* – *drugi* + *naziv* : riječ koja je u pismenom obliku potpuno jednaka s nekom drugom riječju istoga jezika, ali se od nje razlikuje u izgovoru i značenju) битна је и формална и семантичка страна, али се формална, као што видимо из дефиниције, ограничава само на писане облике. Занимљива је дефиниција хетеронима коју даје Речник страних речи И. Клајна и М. Шипке: хетероним – грч. *heteronimos* с различитим значењем *линџв.* различити називи, изведени од различитих корена, за означавање сродних односа (отац – мајка, брат – сестра, према учитељ – учитељица, друг – другарица). Када је реч о терминима хомоним и пароним које најчешће срећемо у вези са овом лексичко-семантичком категоријом, узимају се у обзир и формална и семантичка страна, што се може видети и из дефиниција које наводимо: хомоним лингв. реч која је с другом речи иста по облику а различита по значењу (Речник страних речи И. Клајна и М. Шипке); *homonim* – riječ koja je u pisanom obliku i izgovoru istovetna s

³⁰ Дугоњић-Радић М., Међујезички хомоними и пароними у руском и српскохрватском језику, „Дечје новине”, Горњи Милановац, 1991, стр. 37.

³¹ Пипер П., Међујезичка паронимија у систему категоријалних појмова конфронтативне лексикологије, XXII научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, 1994, стр. 13–23.

неком другом riječi istog jezika ali se od nje razlikuje podrijetlom i značenjem (Rječnik lingvističkih naziva R. Simeona); и, најзад, дефиниција коју даје Д. Кристал у Кембричкој енциклопедији језика из које се види да аутор у дефинисању полази од форме, али укључује и значењски елемент: „Хомонимија се односи на случајеве када две или више лексичких јединица имају исти фонолошки облик”. Термин пароним у Кембричкој енциклопедији језика Д. Кристала уопште и не налазимо, али га зато има у Глосару: пароним *ист*. реч која потиче из истог корена као и нека друга (мудрац/мудрост); Речник И. Клајна и М. Шипке даје два значења: пароним *линџ*. 1. реч изведена од истог корена, сродна реч (нпр. *шећи* према *шечан*, *шок*, *пошицаши*). 2. реч по облику слична другој речи, али од ње различита по постанку и значењу и сл. (нпр. *предвигети* насупрам *превигети*); код Симеона налазимо више различитих одређења: пароним – сродна riječ; riječ slična svojim vanjskim oblikom другој; riječ izvedena iz iste primarne riječi као и нека друга дана riječ; пароними су слични по облику али се разликују по значењу; riječi koje su izvedene od iste osnove; riječ koja је блиска другој riječi по свом ванјском облику; riječi različite по значењу које су врло сличне по ванјском облику и по изговору³². Као што се може видети, у дефинисању паронима влада шаренило – понекад се узима у обзир значење, а понекад не.

У нашим трагањима за најадекватнијим термином свесно смо одустајали од постојећих терминолошких решења: од термина међујезички хомоними – зато што се на међујезичком плану не може говорити о апсолутној формалној истоветности, што је основна карактеристика једнојезичких хомонима када је у питању формална страна, већ о максималној формалној сличности; те формалне истоветности, када је реч о пољском и српском језику, нема ни код парова хомографског типа (јер су у питању два различита писма – латинично и ћирилично, ни код парова хомофоног типа (јер би апсолутно еквивалентне пољским лексемама биле само српске једносложне лексеме са краткосилазним акцентом или двосложне код којих је краткосилазни акценат на претпоследњем слогу); од термина међујезички пароними одустали смо због тога што сматрамо да на формалном плану, који је полазна тачка, постоји много мањи степен сличности него што је то случај у примерима хомонимског типа; од термина таутоними и апроксимате – зато што у недовољној мери узимају у обзир семантички план. Постоји још један разлог због кога нисмо склонили да употребимо термина *међујезички хомоними*: пронашли смо, наиме да је хомонимски однос само један од четири типа односа подударности форме а размимоилажења у значењу, јер се осим чистог хомонимског односа јављају, такоше, и однос енантисемије (од-

³² Simeon R., *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva I–II*. Matica hrvatska, Zagreb 1969.

нос антонимског типа), однос делимичне хомонимије (са само једним заједничким пресеком у значењу), и однос екстензивне инклузивности (то је однос хиперонимско-хипонимског или хипонимско-хиперонимског типа).

Полазећи од становишта да у дивергентном односу између форме и садржине, по коме је и занимљива ова лексичко-семантичка категорија, обе компоненте, и формална и значењска, треба да имају равноправан статус, тј. да се не сме давати предност било једној, било другој, определили смо се за следеће решење: у раду предложемо термин *лексички интерференцији*, чију употребу образлажемо чињеницом да замена различитих семантичких садржаја код формално истоветних или максимално сличних лексема два језика у контакту настаје као последица интерференције (негативног трансфера)³³, што је непобитна чињеница. Дакле, лексички интерференти би биле оне лексеме које су у међусобном контакту два сродна језика последица њихове негативне интерференције (односно утицаја).

Мирьяна Костић Голубичић

ВКЛАД В ИЗУЧЕНИЕ ПОЛЬСКО-СЕРБСКОЙ ИНТЕРФЕРЕНЦИИ

Резюме

Целью данной статьи является отрицательная интерференция, которая из-за специфики взаимосвязи между формальным и семантическим уровнями в лексемах двух славянских языков часто бывает предметом интереса лингвистов. Это неоспоримый факт, что в польской и сербской языковых системах существует ряд лексем, имеющих одинаковые формы, но отличающихся своей семантикой, и что именно такие лексемы приводят к наиболее распространенным типам ошибок в межъязыковой коммуникации. Особой проблемой является название таких лексем и, следовательно, определение самого явления. В статье показаны способы поиска наиболее подходящего термина.

Ключевые слова: омонимия, межъязыковые омонимы, интерференция, интерференты

³³ Дефиниције интерференције преузели смо из два извора – Великог речника страних речи и израза И. Клајна и М. Шипке: интерференција *лингв.* продор елемената једног језика (об. матерњег) у систем другог језика (об. онога који се учи) и *Enciklopedijskog rječnika lingvističkih naziva R. Simeona: lingvistička interferencija* – појава код билингвних ситуација, код језика у контакту, да sustav једнога језика utječe на sustav другог, одн. да елементи једнога језика буду преузимани из другог или да буду стварани по узору на други.